

Årsredovisning 2024

Vafabmiljö kommunalförbund

Org.nr. 222000-3129

VMKF 2025/104

2025.785

2025-03-27

Innehåll

1	Förvaltningsberättelse	3
1.1	Den kommunala koncernen	3
1.1.1	Vafabmiljö kommunalförbund	3
1.1.2	Dotterbolaget Vafabmiljö AB	3
1.2	Översikt Vafabmiljös utveckling	4
1.2.1	Ekonomisk utveckling	4
1.3	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
1.3.1	Befolkningsutveckling	5
1.3.2	Omvärldsfaktorer	5
1.3.3	Finansiell uppföljning och riskhantering	7
1.4	Händelser av väsentlig betydelse	8
1.5	Styrning och uppföljning av kommunalförbundet	10
1.5.1	Direktionens och ledningens arbete	10
1.5.2	Budget och uppföljning	10
1.5.3	Internkontroll och intern revision	11
1.6	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	12
1.6.1	Kommunalförbundets måluppfyllelse	12
1.6.2	Bedömning om god ekonomisk hushållning	16
1.6.3	Ekonomisk ställning	16
1.6.4	Balanskravsresultat	17
1.7	Väsentliga personalförhållanden	18
1.7.1	Personal, antal anställda och sjukfrånvaro	18
1.8	Förväntad utveckling	18
2	Drift- och investeringsredovisning	21
2.1	Internredovisningsprinciper	21
2.2	Driftredovisning kommunalförbundet	22
2.2.1	Särredovisning kommunalt uppdrag	23
2.2.2	Affärsuppdrag	24
2.3	Redovisning av investeringar	27
3	Resultaträkning	28
4	Balansräkning	29
5	Kassaflödesanalys	31
6	Noter	32

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Den kommunala koncernen

1.1.1 Vafabmiljö kommunalförbund

Vafabmiljö kommunalförbund är bildat av kommunerna i Västmanlands län (Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås) samt de angränsande kommunerna i Uppsala län (Heby och Enköping). Vafabmiljö har i uppdrag att hantera medlemskommunernas hushållsavfall och att göra det med stor miljöhänsyn, hög kostnadseffektivitet och med god kvalitet gentemot avfallslämnarna. Kommunalförbundet har också ett grundläggande ansvar enligt miljöbalken att utöva tillsyn, ta fram renhållningsordningar med avfallsplaner, samla in och transportera hushållsavfall samt att informera och utveckla verksamheten. Sedan 2024 har kommunalförbundet även ansvaret att samla in hushållens förpackningar.

Vafabmiljö ska medverka till att skapa en långsiktigt hållbar avfallshantering i regionen med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål. Förbundet arbetar även med att avsätta material för återvinning, producera avfallsbränslen och att ta hand om farligt avfall – vilket sker på fem avfallsstationer, 18 återbruk och vid biogasanläggningen. Förbundet har även avfallsverksamhet på den konkurrensutsatta marknaden, bland annat genom att samla in, transportera och behandla avfall från företag.

1.1.2 Dotterbolaget Vafabmiljö AB

Under 2022 beslutades att all verksamhet i dotterbolaget Vafabmiljö AB skulle avslutas och att ansökan om likvidation skulle göras. Ansökan om likvidation lämnades in under 2023. I juni 2024 beslutade styrelsen för Vafabmiljö AB att överlåta ansvaret för att registrera bolaget som likviderat till likvidatorn. I slutet av augusti överfördes alla medel från bolaget till kommunalförbundet.

1.2 Översikt Vafabmiljös utveckling

1.2.1 Ekonomisk utveckling

Tabell 1: Flerårsöversikt, mnkr

	2020	2021	2022	2023	2024
Resultaträkning					
Intäkter (exkl justering resultatfond)	668,8	728,7	863,1	855,8	888,0
Personalkostnader	-170,7	-178,6	-174,3	-192,4	-216,7
Verksamhetskostnader	-420,0	-448,8	-521,4	-545,9	-549,3
Resultat före avskrivningar	78,1	101,3	167,4	117,5	122,0
Avskrivningar inklusive avsättning sluttäckning	-72,8	-87,3	-114,1	-103,8	-122,7
Resultat efter avskrivningar	5,3	14,0	53,3	13,7	-0,7
Finansiella poster	-6,3	-5,4	-6,2	-6,4	-0,6
Resultat före justering resultatfond	-1,0	8,6	47,1	7,3	-1,3
Varav affärsuppdrag	3,2	8,8	25,2	8,2	-0,8
Varav kommunalt uppdrag	-4,2	-0,2	21,9	-0,9	-0,5
Justering resultatfond	0,0	0,0	-21,9	0,9	0,5
Resultat efter justering resultatfond	-1,0	8,6	25,2	8,2	-0,8
Balansräkning					
Balansomslutning	1 029	996	946	1 049	1 034
Anläggningstillgångar	715	726	669	757	671
Eget kapital	51	60	85	94	93
Avsättningar	225	232	182	302	321
Långfristiga skulder	469	477	439	399	364
Investeringar	137	97	61	93	114
Nyckeltal					
Soliditet %	5,0%	6,0%	9,0%	9,0%	9,0%
Skuldsättningsgrad	19,0	15,6	10,1	10,2	10,1

Vafabmiljö kommunalförbunds resultat per sista december 2024 är -0,8 mnkr.

Intäkterna har ökat årligen sedan 2020. Det beror bland annat på att renhållningstaxorna justerats i omgångar. År 2020 infördes en ny gemensam renhållningstaxa för samtliga medlemskommuner. Under 2022 tillkom ett nytt kommunalt ansvar att samla in tidningar och returpapper och avfallstaxan justerades för att finansiera detta. 2024 fick Vafabmiljö ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll genom fastighetsnära insamling i regionen. Därutöver görs årliga indexjusteringar på avgifter för hämtning och behandling av avfall från företag.

Den stora intäktsökningen från 2021 till 2022 beror till största delen på mottagning av stora mängder schaktmassor, högre ersättning för försäljning av återvinningsmaterial samt högre försäljningsintäkter av biogas tack vare omförhandlat avtal med Svealandstrafiken. De ökade intäkterna 2023 jämfört med 2022 beror till stor del på den taxehöjning som genomfördes per den första januari 2023. Dessutom infördes koldioxidskatt på biogas under 2023 vilket kompenserades med ett ökat försäljningspris. Ökningen 2024 beror främst på ersättning för insamling av förpackningar på grund av det nya insamlingsansvaret.

Personalkostnaderna har ökat över tid beroende på årliga löneökningar samt att antalet anställda ökat. Löneökningen från 2022 till 2023 var högre än normalt på grund av inflation samt att det under 2022 fanns vakanta tjänster som tillsattes under 2023.

Verksamhetskostnaderna har ökat årligen under den senaste femårsperioden. Ökningen från 2021 till 2022 beror på att kostnaderna för inköp av flytande biogas, drivmedel och el ökat på grund av höga marknadspriser. Från 2022 till 2023 beror ökningen till stor del på den införda koldioxidskatten på biogas samt ökade kostnader för inköp av utsläppsrätter till Norska energiåtervinning.

Investeringsnivån varierar mellan åren. Under 2019–2021 pågick utbyggnaden av biogasanläggningen med en total investering på 160 mnkr, vilket är den hittills största investeringen.

Soliditeten har ökat med fyra procentenheter sedan 2020, främst tack vare det goda resultatet i affärsverksamheten 2022.

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

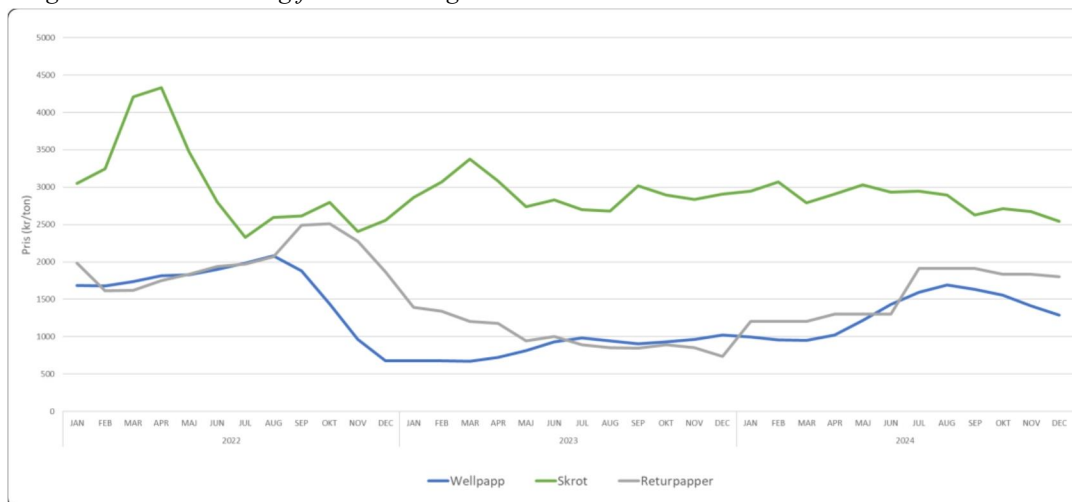
1.3.1 Befolkningsutveckling

Befolkningen i medlemskommunerna har totalt sett under 2024 ökat med 0,2 procent till ca 344 100 invånare. Befolkningen har ökat i Västerås, Enköping, Heby och Kungsör med ca 1 250 invånare samtidigt som den minskat med ca 650 invånare i övriga kommuner. Samtidigt har antal anslutna hushåll och verksamheter till Vafabmiljö ökat med 1,3 procent till 182 800 st.

1.3.2 Omvärldsfaktorer

Vafabmiljö påverkas av hur världsmarknadspriser för råvaror och energi utvecklas. Priserna för återvunnen wellpapp och returpapper har ökat jämfört med 2023, se diagram 1. Snittpriserna har nästan ökat med 50 procent vilket innebär en ersättning om 1 192 kr/ton för wellpapp och 1 472 kr/ton för returpapper. Priset för skrot låg kvar på samma nivå som föregående år, vilket historiskt är betydligt över normal nivå.

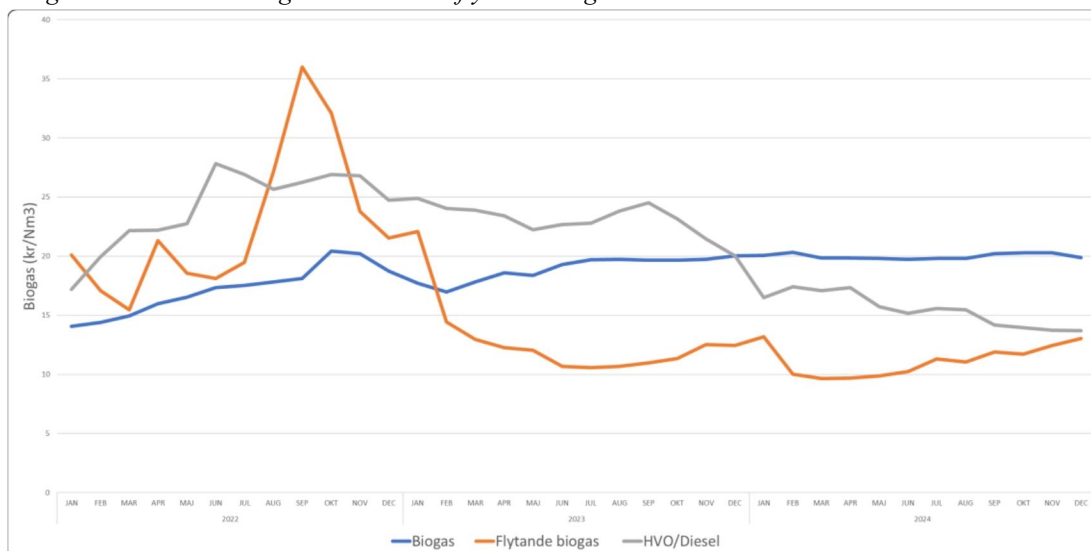
Diagram 1: Prisutveckling för återvinningsmaterial

Den geopolitiska osäkerheten har haft större påverkan på marknaderna för naturgas, som också påverkar priset på flytande biogas, särskilt i Europa. En viktig fråga har varit vad som händer med avtalet om naturgastransport från Ryssland genom Ukraina till EU, som löper ut 31 december 2024. Pristrenden för 2024 är svagt uppåtgående.

Priset på biogas till renhållningsfordon och publik marknad följer marknadspriset och har under året varit stabilt. I december kom Skatteverket med besked om att det återigen går att göra avdrag för koldioxidskatt och det publika priset justerades ned. Priset för HVO/diesel som används som bränsle till lastbilar och maskiner har fortsatt sjunka från toppnoteringarna 2022.

Diagram 2: Prisutveckling drivmedel och flytande biogas

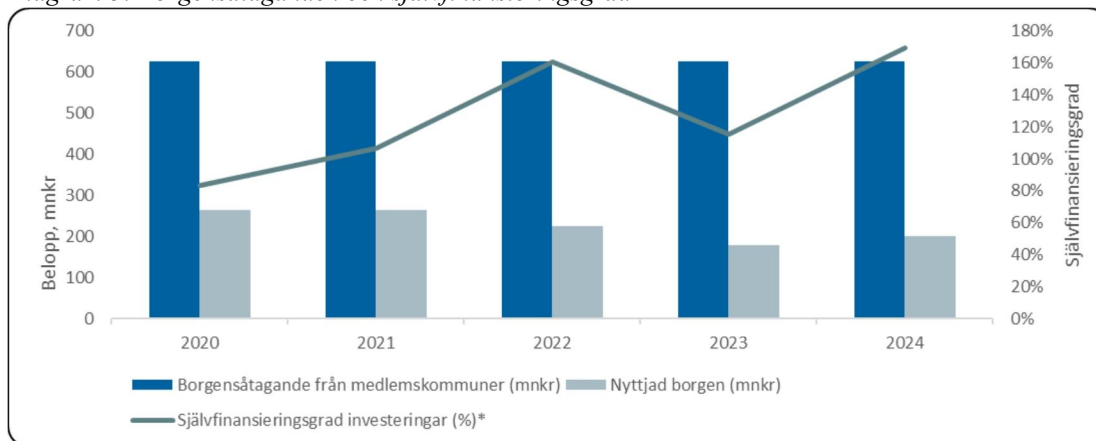

1.3.3 Finansiell uppföljning och riskhantering

Finansiering

Vafabmiljö innehar en kredit i Swedbank med Västerås stad som motpart och kreditgivare. Förbundet har utnyttjat den borgen som medlemskommunerna lämnat med 201,6 mnkr (179,2 mnkr år 2023). Det innebär att förbundet har nyttjat 32,2 procent (28,7 procent) av det totala borgensbeloppet på 625 mnkr. Sammantaget kan riskexponeringen anses vara låg.

Diagram 3: Borgensåtaganden och självfinansieringsgrad

* Självfinansieringsgrad definieras som kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.
Nettoinvesteringar = bruttoinvesteringar med avdrag för investeringsbelopp som finansierats med statliga bidrag.

Finansiella risker

Vafabmiljö är exponerat för ränterisker, risker för kundförluster samt risk för skador på anläggningar och maskiner. Riskerna hanteras genom efterlevnad och stöd av Västerås stads finanspolicy, systematisk kreditbedömning samt fullvärdesförsäkring av anläggningsbeståndet. Förbundets ränterisk anses vara relativt låg i förhållande till de räntebärande skuldernas andel av balansomslutningen.

Förbundet har inga derivat, ränteswappar eller andra finansiella säkringslösningar.

Pensionsförpliktelser

Förbundet har de anställdas pensioner tryggade via en avsättning och en försäkringslösning via KPA. Pensionsavsättningen har ökat till och med 2024-12-31. Enligt KPA:s prognos kommer pensionskostnaderna vara kvar på ungefär samma nivå under de kommande åren. Den totala avsättningen uppgår till 59,5 mnkr (48,5 mnkr år 2023). Förbundet har sedan tidigare valt att avvika från RKR R10 och redovisar helheten som pensionsavsättning. En risk som uppmärksammas under 2023 och 2024 är att pensionskostnaderna ökar som en direkt följd av ökad inflation.

1.4 Händelser av väsentlig betydelse

Biogas

Inköpet av flytande biogas har minskat från cirka 1,25 MNm³ år 2023 till cirka 1,05 MNm³ år 2024. Minskningen förklaras huvudsakligen av en ökad produktion av egen biogas, som har stigit från cirka 2,18 MNm³ till cirka 2,45 MNm³ under samma period.

Priset på biogas vid tankstationerna påverkades fram till den 13 december av den slopade skattebefrielsen, som infördes i februari 2023 och påverkade den svenska biogasmarknaden. I december kom besked från Skatteverket att det går att ansöka om att få tillbaka redan inbetald koldioxidskatt från och med att skattebefrielsen togs bort. I samband med beskedet sänktes priset på biogas till kunder med 5 kr per kg.

Återbetalningen har redovisats som en reducering av kostnad för punktskatt. Eventuella återbetalningar till kunder har redovisats som avsättning beroende på osäkerheten i belopp och kunduppgifter. Nettoeffekten av återbetalning av skatt till Vafabmiljö och återbetalning från Vafabmiljö till biogaskunder innebär en kostnadsminskning om cirka 3 mnkr för 2024.

Nytt debiteringssystem för företag på återbruken

Från och med den 1 mars 2024 debiteras företagskunder per besök vid återbruken, i stället för det tidigare systemet med ett årligt återbrukskort baserat på en uppskattad volym. Fordon registreras genom kameraavläsning av registreringsnummer, och lätta lastbilar som är registrerade på företag faktureras 400 kronor exklusive moms per besök.

Företag som använder andra fordon än lätta lastbilar vid avfallslämning ska anmäla detta till personalen, som då registrerar besöket manuellt. Dessutom krävs numera ett avlämnarintyg för att få lämna farligt avfall.

Nytt insamlingsansvar för hushållens förpackningar

Från den 1 januari 2024 ansvarar Vafabmiljö för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter, medan producentorganisationerna fortsatt bekostar insamlingen och informationsspridningen.

Vid årsskiftet övertogs de befintliga återvinningsstationerna (ÅVS), vilket innebär ansvar för skötsel, städning, felanmälan och tömning av cirka 920 behållare på 160 platser. Insamlingsansvaret omfattar även fastighetsnära insamling hos fastighetsägare och samfälligheter med befintliga miljöbodar. Förpackningar samlas in fastighetsnära från nästan 66 000 hushåll, motsvarande 37 procent av regionens hushåll. Tidigare finansierades denna tjänst av fastighetsägare och hanterades av privata aktörer eller Vafabmiljö.

Insamlade förpackningar omlastas och lagras tillfälligt vid kommunalförbundets fem avfallsanläggningar innan vidare transport sker efter avrop från producentorganisationerna, vilket kräver hantering av ytor, lastmaskiner och administration.

Under året har projektet Närsorterat, med målet att införa fastighetsnära insamling för alla hushåll senast 2027, intensifierats. Arbetet inkluderar kontakt med fastighetsägare och bygglovsavdelningar. För hushåll med enskild insamling av mat- och restavfall införs ett tvådelat kärl för papper- och plastförpackningar, medan lösningar för metall- och glasförpackningar utreds vidare. En testomgång under våren 2024 med 150 hushåll visade positiva resultat för tvåfackskärl, vilket ledde till ett beslut om bred implementering. Under hösten har planering för implementationen samt upphandling av kärl, utsättning av kärl och fordon genomförts.

Materialåtervinning

Priserna på pappersfraktioner har ökat med cirka 50 procent, medan järn- och metallskrot har legat kvar på i stort sett samma nivå som 2023. Priserna på återvinningsmaterial styrs i hög grad av råvarumarknaden och är därför svåra att påverka.

Krav på separat insamling av matavfall

Från den 1 januari 2024 gäller krav på utsortering och separat insamling av matavfall från hushåll och verksamheter. För Vafabmiljö har förändringen haft begränsad påverkan, eftersom insamlingen av matavfall redan är väl utbyggd. Däremot har insamling saknats hos många verksamheter, vilket krävt arbete med dispenser, regeltolkningar och information till kunder och medlemskommuner.

I samband med regeländringen togs avgiften för matavfall bort och ersattes med en motsvarande höjning av restavfallsavgiften.

Afrikansk svinpest

I september 2023 konstaterades afrikansk svinpest hos döda vildsvin nära Sänkmossens avfallsstation i Fagersta. Jordbruksverket införde strikta restriktioner och spärrade av ett stort område, vilket ledde till att återbruket på Sänkmossen stängdes för besökare fram till april 2024. Under tiden installerades ett viltstängsel med bökskydd runt anläggningen.

I september 2024 hävdades alla restriktioner, och EU förklarade Sverige fritt från afrikansk svinpest.

Likvidation Vafabmiljö AB

Under 2022 beslutades att all verksamhet i dotterbolaget Vafabmiljö AB skulle avslutas och att ansökan om likvidation skulle göras. Ansökan om likvidation lämnades in under 2023. I juni 2024 beslutade styrelsen för Vafabmiljö AB att överlåta ansvaret för att registrera bolaget som likviderat till likvidatorn. I slutet av augusti överfördes alla medel från bolaget till kommunalförbundet.

Nedläggning Norsa energiåtervinning

Under 2023 beslutades om nedläggning av Norsa energiåtervinning och i maj 2024 stängdes anläggningen ned. Nedskrivning av anläggningen har gjorts med 13,7 mnkr 2024. Samtlig personal har övergått till andra arbeten antingen internt inom Vafabmiljö eller externt.

1.5 Styrning och uppföljning av kommunalförbundet

1.5.1 Direktionens och ledningens arbete

Vafabmiljö kommunalförbund har i stället för en styrelse och VD en förbundsdirektion och förbundsdirektör.

Direktionens sammansättning vid utgången av 2024 är:

Förbundsdirektionens ordförande:

Matilda Antonsson (S), Västerås

Förbundsdirektör:

Sabine Dahlstedt

Ordinarie ledamöter:

Mikael Söderlund (M), Arboga

Ulrika Ornbrant (C), Enköping

Anna Maria Johansson Mikkonen (S), Fagersta

Peter Ristikartano (MP), Hallstahammar

Per Möller (C), Heby, 1:e vice ordförande

Pelle Strengbom (S), Kungsör, 2:e vice ordförande

Anne Tjernberg (S), Köping

Gunnar Tiger (S), Norberg

Ingela Kilholm Lindström (C), Sala

Elisabeth Åberg (S), Skinnskatteberg

Göte Sandin (S), Surahammar

Direktionens arbete

Under 2024 har direktionen haft fem ordinarie sammanträden. Förbundssekreteraren har varit sekreterare vid dessa. Därutöver har presidiet haft beredande möten inför varje sammanträde, samt att direktionens ledamöter och ersättare inför varje sammanträde inbjudits till digitalt informationsmöte.

Ledamöternas närvaro var i snitt ca 78 procent (83 procent 2023).

Direktionen har under året bland annat fattat beslut om: årsredovisning 2023, internkontrollplan 2024, genomförandeplan Återbruk 2.0, taxa för utlämnande av allmän handling, beslut om delårsrapport för jan-april samt jan-aug, verksamhetsplan med budget 2025 samt om insamlingsmetod för plast- och pappersförpackningar vid enskild insamling inom ramen för projektet Närsorterat.

1.5.2 Budget och uppföljning

Förbundsdirektionen beslutade i december om budget med investeringsplan för perioden 2025–2027. Förbundet har upprättat delårsrapporter med årsprognos per den sista april och per den sista augusti, båda rapporterna godkändes på direktionens mötena i juni och september.

1.5.3 Internkontroll och intern revision

Internkontroll är ett verktyg som används för att säkerställa de fastställda verksamhetsmässiga och ekonomiska målen. Internkontrollen omfattar såväl de politiska som de professionella systemen och rutinerna som används för att styra verksamhet och ekonomi. Enligt bland annat kommunallagen (2017:725) ska det systematiskt och årligen arbetas med riskhantering och internkontroll. Direktionen beslutar årligen om ny internkontrollplan samt uppföljning av föregående års plan.

I arbetet med internkontrollen är det viktigast att fokusera på riskerna med högst riskvärde, dvs de risker som har hög sannolikhet att inträffa och som leder till stor konsekvens (skada) för organisationen. Arbetet återspeglaras årligen till förbundsrevisionen och i denna ingår en utvärdering av hur arbetet bedrivits under året, dvs vad som gått bra och vad som gått mindre bra, samt en ny reviderad plan för det kommande året.

Enligt standarderna ISO 9001 och 14001 ska verksamheten årligen revideras av förbundets utsedda internrevisorer. Intern revision ingår i Vafabmiljöns uppföljning av den egna verksamheten tillsammans med internkontrollplan och avvikelshantering. Vissa verksamhetsdelar ska revideras regelbundet enligt en fastställd tidplan, andra följas upp när större ändringar har ägt rum på grund av ändrade externa krav, interna ändringar i arbetssätt, omorganisationer, justeringar i processer med mera.

Utgångspunkten ligger i processerna, som är navet i hur Vafabmiljö arbetar och görs utifrån miljösynpunkt, och dess påverkan på organisationens miljöaspekter. Utifrån bakgrundsinformation såsom avvikelser, tidigare revisionsresultat och verksamhetsförändringar görs en prioritering av omfattningen på revisionen samt om eventuella tillägg ska göras. Syftet med den interna revisionen är att ledningen och verksamheten ska få en uppfattning om hur ledningssystemet fungerar och efterlevs samt att identifiera förbättringar av verksamheten. Förbundet har genomfört två internrevisionsveckor under året, en på våren och en på hösten.

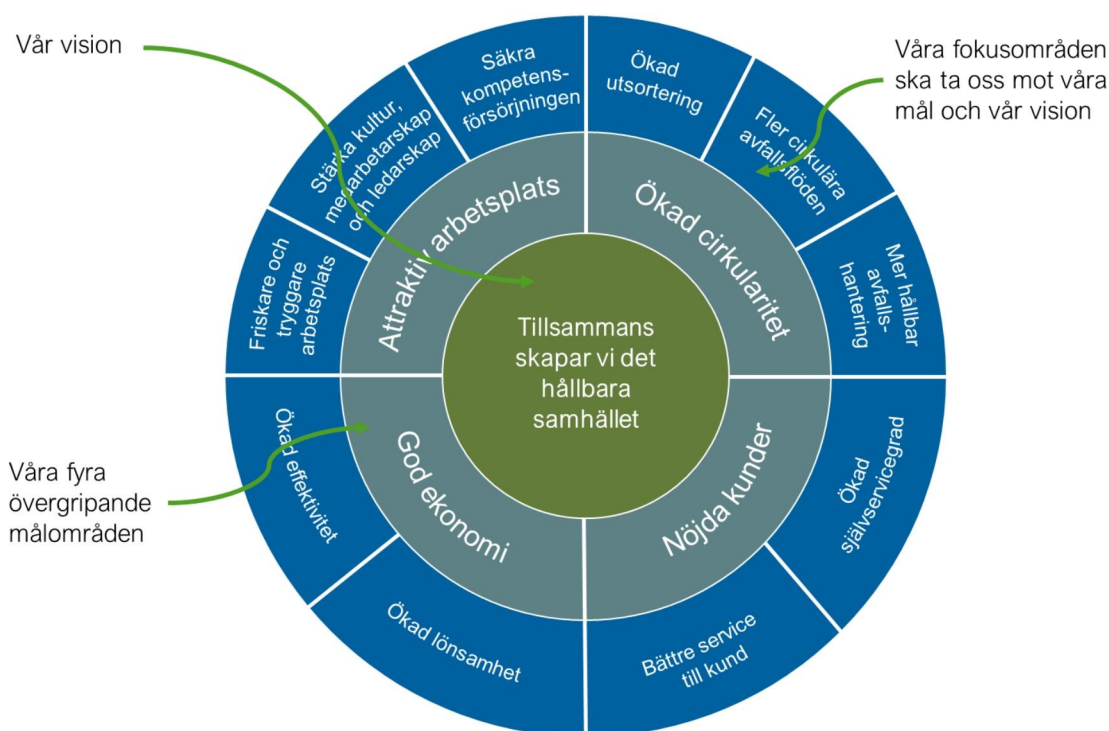
De externa revisorerna som granskat arbetet enligt certifieringsprogrammet har konstaterat att det råder god ordning i verksamheten och att ett stort utvecklingsarbete pågår med att ta fram en ny strategi och nya arbetssätt. Medarbetarna är väl involverade i utvecklingsarbetet och är aktiva i att hitta förbättringar och effektiviseringar. Både externa och interna revisorerna konstaterar att ledningssystemet är anpassat till verksamheten och har förmågan att hantera relevanta krav och uppnå avsedda resultat.

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

1.6.1 Kommunalförbundets måluppfyllelse

Vafabmiljö kommunalförbund bedriver uppföljning och planering av verksamheten baserat på det strategiska ögat, vilket omfattar fyra centrala målområden: Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Dessa målområden återspeglar förbundets vision om att tillsammans med kunder och intressenter bidra till ett hållbart samhälle. Genom tydligt definierade fokusområden och nyckeltal övervakas verksamhetens utveckling noggrant för att säkerställa att fastställda mål uppnås.

Figur 1: Strategiska ögat, mål och fokusområden

Attraktiv arbetsplats

Ambitionen är att skapa en arbetsplats där medarbetare trivs, utvecklas och bidrar till verksamhetens framgång. För att uppnå detta fokuseras på följande områden:

- Friskare och tryggare arbetsplats: Arbetet är inriktat på att minska sjukfrånvaro och skapa en säker arbetsmiljö.
- Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap: Insatser genomförs för att förstärka arbetskulturen och höja medarbetarnas engagemang

- Säkra kompetensförsörjningen: Fokus ligger på att effektivisera rekryteringsprocesserna och att säkerställa att rätt kompetens finns på plats.

För att följa upp hur arbetet fortskrider inom de framtagna fokusområdena följs nyckeltal upp kontinuerligt under året.

Tabell 2: Nyckeltal fokusområden Attraktiv arbetsplats

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Friskare och tryggare arbetsplats	Sjukfrånvaro	5,5%	5,5%
	Andel riskobservationer i relation till antal olyckor, tillbud och riskobservationer	50%	69%
Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap	Medarbetarenkät (index)	3,9	4,0
Säkra kompetensförsörjningen	Löptid (antal arbetsdagar) – rekrytering av medarbetare	30	22
	Löptid (antal arbetsdagar) – rekrytering av chefer	50	37

Sjukfrånvaron landade vid årets slut på 5,5 procent, vilket ligger i linje med de uppsatta målen för 2024. Detta resultat har uppnåtts genom ett fokuserat arbete på de enheter där sjukfrånvaron varit hög.

Andelen riskobservationer i relation till olyckor, tillbud och riskobservationer uppgick till 69 procent, vilket innebär att helårsmålet är uppfyllt. Resultatet på medarbetarenkäten överträffade förväntningarna och hamnade på 4. Även målen för löptiden för rekrytering av medarbetare och chefer har uppnåtts och ligger på 22 respektive 37 dagar.

På en övergripande nivå har målet att vara en attraktiv arbetsplats uppnåtts.

Ökad cirkularitet

Arbetet med att främja cirkularitet är avgörande för Vafabmiljös hållbarhetsarbete. Följande fokusområden prioriteras:

- Ökad utsortering: Arbetet syftar till att minska mängden restavfall genom ökad sortering av återvinningsbara material.
- Fler cirkulära avfallsflöden: Målsättningen är att etablera nya cirkulära flöden vilket ska bidra till en mer hållbar resursanvändning.

För att övervaka framstegen inom de angivna fokusområdena bevakas nedanstående nyckeltal löpande under året.

Tabell 3: Nyckeltal fokusområden Ökad cirkularitet

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Ökad utsortering	Minskning av hushållens restavfall (kg/pers och år)	123 kg/pers och år	134 kg/pers och år
Fler cirkulära avfallsflöden	Mängd producerad biogas (Nm ³)	2,25 MNm ³	2,45 MNm ³

Mängden restavfall per hushåll minskade inte som förväntat under 2024, vilket innebär att målet för helåret inte uppnåddes. En bidragande orsak är att utbyggnaden av fastighetsnära förpackningsinsamling pausades under året. När utbyggnaden återupptas förväntas restavfallet minska.

Den producerade mängden biogas överträffade förväntningarna under 2024. Ökningen beror bland annat på ett ökat mottagande av matavfall från en branschkollega som drabbats av ett haveri, samt en kraftigt ökad mottagning av förpackat livsmedel. Den höga prestandan i anläggningarna har också bidragit till det positiva resultatet.

Den samlade bedömningen är att målet delvis uppnås.

Nöjda kunder

Förbundet strävar efter att stärka kundernas förtroende och säkerställa att de tjänster som erbjuds håller högsta möjliga kvalitet. Följande fokusområden har hög prioritet:

- Bättre service till kund: Här ligger fokus på att förbättra service och kundbemötande genom att mäta olika index kopplade till nöjdhet.
- Ökad självservicegrad: Genom utveckling och förbättring av digitala tjänster är målsättningen att öka antalet självservice-tjänster till både privat- och företagskunder.

Under året följs nedanstående nyckeltal upp för att bedöma hur arbetet inom fokusområdena utvecklas.

Tabell 4: Nyckeltal fokusområden Nöjda kunder

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Bättre service till kund	NKI privatkund	Ingen mätning	Ingen mätning
	NKI företagskund	Ingen mätning	Ingen mätning
	Nytt abonnemang – nöjd kund	Ingen mätning	Ingen mätning
Ökad självservicegrad	Självservicegrad privatkunder (antal tjänster)	4	6
	Självservicegrad företagskunder	Ej påbörjat	Ej påbörjat

Upphandlingen av ett enkätverktyg har påbörjats för att möjliggöra genomförandet av enkäter för både privatkunder och företagskunder. Enligt planen ska verktyget vara i drift till våren 2025 för att bland annat genomföra den omfattande kvantitativa kundenkäten som skickas ut till privatkunder vartannat år. Under våren planeras även starten av mätningen av nya kunder med ett index för ”Nöjd ny kund”.

Arbetet med att utveckla ”Mina sidor” för privatkunder fortsätter, och målet om sex digitala tjänster för privatkunder uppnås 2024. Arbetet med förstudie för en företagsportal har skjutits fram. För att nå dessa mål krävs en uppgraderad IT-infrastruktur, särskilt vad gäller datalager och systemintegrationer.

Bedömningen är att målen delvis uppnåtts.

God ekonomi

För att långsiktigt kunna upprätthålla en hållbar och stabil ekonomi fokuserar förbundet på följande områden:

- Ökad lönsamhet: Målet är att uppnå ett resultat på minst 5 procent i affärsuppdraget, vilket bidrar till att minska lånebehovet och stärka den ekonomiska stabiliteten. Nya initiativ att öka lönsamheten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.
- Ökad effektivitet: Genom att optimera resursanvändningen strävas det efter att öka effektiviteten. Nya initiativ att öka effektiviteten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.

Arbetets framsteg inom fokusområdena övervakas genom en kontinuerlig uppföljning av nedanstående nyckeltal under året.

Tabell 5: Nyckeltal fokusområden God ekonomi

Fokusområde	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Ökad lönsamhet och effektivitet	Resultatnivå i affärsuppdraget (%)	≥5%	-0,2%
	Resultat i kommunalt uppdrag efter justering	0	0
	Förbundets soliditet (%)	≥10%	9%
	Årlig ekonomisk förbättring av effektivitets- och lönsamhetsinitiativ (mnkr)	≥10 mnkr	0,9 mnkr

Kommunalförbundet har under året arbetat målinriktat för att upprätthålla en långsiktigt hållbar och stabil ekonomi. Det strategiska arbetet har fokuserat på två centrala områden: ökad lönsamhet och förbättrad effektivitet.

Ett av de centrala målen är att nå en resultatnivå på minst 5 procent inom affärsuppdraget. Detta bidrar till att minska behovet av lånefinansiering och förstärka förbundets ekonomiska stabilitet. Trots omfattande insatser hamnade resultatnivån under målnivån och uppgick till -0,2 procent, vilket kan tillskrivas flera externa faktorer. Bland annat påverkade den avslutade hanteringen av rejektmaterial från Mälarenergi och en minskning av antalet företagskunder på återbruken negativt. Dessutom bidrar Norsa energiåtervinning med ett negativt resultat på 15 mnkr under året på grund av nedläggningen av anläggningen.

Förbundet har fortsatt sitt arbete med att öka effektiviteten genom att optimera resursanvändningen. Under året genomfördes flera initiativ inom ramen för detta arbete, men de ekonomiska resultaten överskred inte målsättningen på minst 10 mnkr i årlig förbättring. Utfallet blev 0,9 mnkr, vilket indikerar behovet av ytterligare åtgärder för att uppnå större effekt.

Förbundets soliditet uppgick till 9 procent under 2024, vilket är i nivå med föregående år men fortsatt något under målnivån på 10 procent. Den relativt höga investeringsnivån under året har begränsat möjligheten att öka soliditeten ytterligare. Indikatorn visar dock att förbundet är på rätt väg, även om ytterligare insatser krävs för att nå den eftersträvade nivån av finansiell stabilitet.

Bedömningen för 2024 är att målet om god ekonomi delvis har uppnåtts. Resultatet för det kommunala uppdraget är i balans, och soliditeten är på samma nivå som föregående år. Samtidigt kvarstår utmaningar inom affärsuppdraget och effektivitet, vilket understryker vikten av ytterligare åtgärder för att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet.

1.6.2 Bedömning om god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning uppfylls vid en god måluppfyllelse inom de fyra målområdena Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. Utifrån årets uppföljning kommer det att krävas insatser inom områdena God ekonomi, Ökad cirkularitet och Nöjda kunder för en ökad måluppfyllelse.

1.6.3 Ekonomisk ställning

Tabell 6: Ekonomisk ställning, mnkr

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Resultat före jämförelsestörande poster	21,2	23,6	5,9	-17,7
Jämförelsestörande poster	-13,0	-14,4	-6,7	7,7
Resultat	8,2	9,2	-0,8	-10,0
Soliditet (%)	9,0%	9,7%	9,0%	-0,7
Investeringar	97	139	114	-25
Låneskuld	367		335	
Pensionsförpliktelser	48,5		59,5	

Kommunalförbundets ekonomiska ställning för 2024 visar ett resultat som uppgår till -0,8 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse på 10,0 mnkr jämfört med budget och en försämring jämfört med föregående års resultat på 8,2 mnkr. Denna negativa utveckling förklaras huvudsakligen av ett lägre resultat före jämförelsestörande poster, som uppgår till 5,9 mnkr, vilket är 17,7 mnkr lägre än budget och en försämring jämfört med 2023. Det försämrade resultatet har påverkats av flera faktorer. Lägre behandlingsintäkter än förväntat, främst kopplade till uteblivna mängder rejektmaterial från Mälarenergi och färre företagskunder på återbruken, har haft en negativ effekt på utfallet. Dessutom har personalkostnaderna överstigit budget främst till följd av ökade pensionskostnader. Utöver detta har kostnaderna ökat för inhyrd personal och köp av konsulttjänster.

Jämförelsestörande poster har spelat en avgörande roll i årets ekonomiska resultat. Bland dessa märks avvecklingen av Norsa energiåtervinning, som inneburit ökade kostnader i form av nedskrivning på 13,7 mnkr. En engångsintäkt om 7,0 mnkr från likvidationen av dotterbolaget Vafabmiljö AB mildrade delvis resultatfallet.

Soliditeten för 2024 är oförändrad jämfört med 2023 och uppgår till 9,0 procent, vilket är 0,7 procentenheter under budgetmålet på 9,7 procent.

De totala investeringarna under året uppgick till 114 mnkr, vilket är 25 mnkr lägre än budgeterat. Några investeringar är planerade för färdigställande under 2025 istället för under 2024.

Pensionsförpliktelserna har ökat från 48,5 mnkr 2023 till 59,5 mnkr 2024, vilket speglar stigande aktuariella kostnader. Dessa ökningar indikerar ett större ekonomiskt åtagande som kommunalförbundet måste beakta i sin långsiktiga finansiella planering.

Sammanfattningsvis visar årets resultat och soliditet på behovet av fortsatta åtgärder för att stärka kommunalförbundets ekonomiska stabilitet, därav kommer kommunalförbundets effektivitetsåtgärder prioriteras under kommande år.

1.6.4 Balanskravsresultat

Balanskravet utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet enligt kommunallagen. Ett underskott ska inarbetas och det egna kapitalet återställas inom tre år. Förbundet uppfyller balanskravet och har en ekonomi i balans för 2024.

Tabell 7: Balanskravsutredning kommunalförbundet (mnkr)

	2022	2023	2024
Årets resultat	47,1	7,2	-0,8
- varav medel från äldre resultatutjämningsfond	7,5	4,1	
Avgår samtliga realisationsvinster	-0,4	-1,8	-8,8
Nedskrivning Norsa energiåtervinning			13,7
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	46,7	5,4	4,1
Reservering/användning av medel till/från resultatutjämningsfond	-21,9	0,9	0,5
Balanskravsresultat	24,9	6,4	4,6
Infrias balanskravet	Ja	Ja	Ja

1.7 Väsentliga personalförhållanden

1.7.1 Personal, antal anställda och sjukfrånvaro

I tabellen nedan redovisas personalstatistik för kommunalförbundet.

Tabell 8: Personalstatistik

	2020	2021	2022	2023	2024
Medelantal tillsvidareanställda	248	264	261	265	276
Antal män/kvinnor	175/73	186/78	180/81	176/89	177/99
Antal timanställda och vikarier	85	65	57	81	77
Medarbetarkostnader, mnkr	170,7	178,6	175,3	192,5	216,7
Sjukfrånvaro					
Total sjukfrånvaro *	5,0%	5,6%	6,5%	6,4%	5,6%
- långtidsfrånvaro **	30,7%	41,4%	43,5%	43,8%	38,9%
- sjukfrånvaro för män	4,9%	5,8%	6,1%	6,5%	5,0%
- sjukfrånvaro för kvinnor	5,3%	5,2%	7,4%	6,1%	6,7%
- anställda -29 år	3,2%	2,6%	6,1%	5,6%	5,5%
- anställda 30 - 49 år	4,5%	4,5%	4,8%	5,0%	5,3%
- anställda 50 år -	5,8%	7,6%	8,3%	8,0%	5,9%

*I procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

**I procent av total sjukfrånvaro. Med långtidsfrånvaro avses sjukfrånvaro under en sammanhängande tid över 60 dagar eller mer.

1.8 Förväntad utveckling

Avfallslagstiftning

De omfattande förändringar som infördes i 15 kapitlet i Miljöbalken om avfall 2020 har nu integrerats i verksamheten. Sedan dess har flera vägledningar och ändrade förordningar tillkommit, vilket tydligt visar att avfallsbranschen befinner sig i ständig utveckling.

I november 2024 presenterade Klimat- och näringslivsdepartementet en promemoria om reformering av avfallslagstiftningen, med syfte att främja materialåtervinning och en mer cirkulär ekonomi. Promemorian, som innehåller omfattande förslag, förväntas få stor påverkan på Vafabmiljö, tillsynsverksamheten och andra aktörer inom avfallsområdet. Efter remiss och beredning är det föreslaget att förändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Bland förslagen finns kravet på att kommunal avfallsplan slopas och att kommunerna i stället åläggs att samla in produkter för återanvändning vid återvinningscentraler. Det föreslås även att avfall från detaljhandeln med livsmedel, förbrukat matfett och kontorspapper som genereras i yrkesmässig verksamhet undantas från det kommunala ansvaret.

Nationell avfallsplan

Sverige har antagit en ny nationell avfallsplan och ett avfallsförebyggande program för perioden 2024–2030, med titeln *"Avfall i ett cirkulärt samhälle"*. Planen sammanfattar Sveriges aktuella läge inom avfallsområdet och belyser svårigheterna att nå både EU:s mål och de nationella miljömålen.

För att öka takten krävs bättre insikt hos nyckelaktörer, där kommunerna pekas ut som en central part. Det avfallsförebyggande programmet, *"Ett cirkulärt Sverige tänker efter före!"*, innehåller specifika åtgärdsförslag anpassade efter olika samhällsaktörer.

Skatter

Under 2024 beslutade regeringen att höja skatten på avfall som deponeras från 725 till 744 kronor per ton, med start den 1 januari 2025.

Under hösten avslutade EU-kommissionen sin fördjupade granskning och godkände den svenska skattebefrielsen för biogas och biogasol. Skattebefrielsen kan nu åter tillämpas, och aktörer som betalat skatt för biogas eller biogasol till Skatteverket kan begära omprövning för att få tillbaka skatten.

Producentansvar textilavfall

Från den 1 januari 2025 införs krav på utsortering och separat insamling av textilavfall från hushåll och verksamheter. Kommunerna ansvarar för att samla in textilavfall som klassas som kommunalt avfall samt för tillhörande informationsinsatser. Då det inte finns krav på fastighetsnära insamling är det upp till varje kommun att utforma hur insamlingen ska ske.

Vafabmiljö uppfyller kraven genom ett avtal med Human Bridge, där textilier samlas in vid samtliga återbruk och hanteras för både återanvändning och återvinning. Eftersom EU förbereder ett producentansvar för textilier förväntas de nationella kraven vara tillämpliga endast under en begränsad tid.

Plan för cirkulär ekonomi

EU spelar en central roll i att möjliggöra en cirkulär omställning inom den gemensamma marknaden, där majoriteten av lagstiftningen kring ekodesign, kemikalier och avfall beslutas på EU-nivå.

Sveriges regering har tagit fram en strategi för cirkulär ekonomi som anger riktningen och stödjer aktörer i omställningsarbetet. Särskilt prioriterade områden i strategin inkluderar plast, textil, förnybara och biobaserade råvaror, livsmedel, bygg- och fastighetssektorn samt innovationskritiska metaller och mineraler.

Plast

Plastskräp utgör ett växande problem i både stad och natur, där det påverkar både djur och växter. Oavsett om plasten är tillverkad av fossila eller biobaserade råvaror tar det lång tid för den att brytas ner, vilket skapar problem i både sin ursprungliga form och som mikroskräp.

Skräpmätningar på stränder inom EU visar att 80–85 procent av skräpet är plast, varav hälften består av engångsartiklar. Det mesta av plasten i haven kommer från land och är till stor del fossilbaserad. För att minska påverkan krävs bättre materialalternativ och minskad användning, särskilt av engångsplast.

Idag återvinns endast 10 procent av plastavfallet till nya plastprodukter, medan 87 procent används för energiåtervinning. Pantflaskor och viss förpackningsplast står för högre återvinningsnivåer, upp till 34 procent. Om andelen fossil plast i restavfall inte minskar riskerar kostnaderna för förbränning att öka på grund av dyrare utsläppsrätter.

Egen regi

Vafabmiljös verksamhetsområde är indelat i tre geografiska områden för insamling av mat- och restavfall: Öst, Väst och Mitt. Insamlingen i Öst och Väst utförs av entreprenören Allmiljö, medan insamlingen i Mitt (Västerås) utförs med egna fordon och chaufförer.

När entreprenörsavtalen löper ut, i oktober 2025 för Väst och i februari 2026 för Öst, kommer även dessa områden att övergå till egen regi. Beslutet, fattat av direktionen den 2 december 2022, grundar sig på att egen regi bedöms vara mer kostnadseffektivt och ge större kontroll över fordon och service.

Denna förändring kräver en utökning av organisationen vad gäller personal, fordon och uppställningsplatser, men skapar samtidigt förutsättningar för en mer effektiv och kvalitativ insamlingslogistik.

Återbruk 2.0

Enligt avfallsplanen ska en plan utformas för etablering av Återbruk med fokus på återanvändning och cirkulär ekonomi, kallad Återbruk 2.0. Direktionen har beslutat om grundläggande principer för utformningen av framtidens återbruk, baserat på en idé om en palett av återbruks tjänster.

Det inledande arbetet resulterade 2021 i en projektrapport, ett gestaltningskoncept och en genomförandeplan, som beskriver när och hur återbruken ska ses över och moderniseras. Genomförandeplanen har nu uppdaterats för perioden 2024–2033. Arbetet fortsätter med implementering av det nya konceptet och identifiering av platser för nya återbruk.

2 Drift- och investeringsredovisning

Driftbudget upprättas för kommunalförbundet. Det görs också en särredovisad budget för det kommunala uppdraget. Ett eventuellt överskott överförs till en resultatfond för att utnyttjas vid tillfälliga negativa resultat. Dessutom görs driftbudget för affärsuppdraget uppdelat på Marknad, Biogas och Norsa energiåtervinning.

Investeringsbudget upprättas för kommunalförbundet årligen. Investeringsprojekt som inte slutförts under året förs över till nästa års investeringsbudget inom given ram.

2.1 Internredovisningsprinciper

Interna transaktioner, såsom köp och försäljning av transporttjänster samt avfallsbehandling, sker till marknadspris och hanteras genom internfakturerings, vilket säkerställer att verksamheterna bär sina egna kostnader utan ytterligare kostnadsfördelningar. För behandling av restavfall på Norsa energiåtervinning under 2024 har dock internpriset för behandling satts till den verkliga kostnaden på grund av extra kostnader i samband med nedläggningen.

Fördelningen av kapitalkostnader sker genom avskrivningar och internränta, där internräntan fastställs årligen. För räkenskapsåret 2024 har internräntan fastställts till 2 procent.

Personalomkostnader fördelas genom ett schablonmässigt påslag på lönekostnaderna, vilket inkluderar arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och löneskatt.

Det kommunala uppdraget särredovisas från affärsuppdraget. Särredovisningen innebär att intäkter och kostnader som direkt kan hänföras till respektive uppdrag tilldelas direkt. Gemensamma intäkter och kostnader fördelas genom särskilda fördelningsnycklar som uppdateras tertialvis, baserade på andel hushållsavfall/verksamhetsavfall eller uppskattad tidsåtgång.

Det är viktigt att notera att denna särredovisning endast syftar till att separera det kommunala uppdraget från affärsuppdraget och påverkar inte driftredovisningen för kommunalförbundet som helhet. I driftredovisningen presenteras kommunalförbundets ekonomi i sin helhet, utan interna transaktioner.

2.2 Driftredovisning kommunalförbundet

I nedanstående tabell redovisas budget, utfall och avvikelse för helåret.

Tabell 9: Driftredovisning kommunalförbundet, mnkr

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Taxor och avgifter	411,1	488,1	482,9	-5,2
Behandlingsintäkter	160,5	154,1	129,3	-24,8
Försäljningsintäkter	222,6	212,8	218,8	6,0
Transportintäkter	36,2	20,9	19,7	-1,2
Övriga intäkter	33,1	22,4	27,1	4,7
Intäkter	863,5	898,3	877,8	-20,5
Verksamhetskostnader	-446,2	-443,2	-426,3	16,9
Personalkostnader	-192,4	-214,8	-216,7	-1,9
Övriga externa kostnader	-99,7	-105,3	-123,1	-17,8
Kostnader	-738,3	-763,3	-766,1	-2,8
Resultat före avskrivningar	125,2	135,0	111,7	-23,3
Avskrivningar	-99,6	-97,1	-100,2	-3,1
Resultat efter avskrivningar	25,6	37,9	11,5	-26,4
Avsättning inaktiva deponier	-11,9	-12,6	-12,2	0,4
Resultat före finansiella poster	13,7	25,3	-0,7	-26,0
Finansiella intäkter*	0,3	0,2	7,3	7,1
Finansiella kostnader	-6,7	-7,5	-7,9	-0,4
Resultat före justering resultatfond	7,3	18,0	-1,3	-19,3
Justering resultatfond	0,9	-8,8	0,5	9,3
Resultat	8,2	9,2	-0,8	-10,0

*Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 7,0 mnkr

Vafabmiljö kommunalförbund redovisar ett resultat på -0,8 mnkr, vilket är 10 mnkr lägre än budget.

Intäkterna är 20,5 mnkr lägre än budget, vilket i huvudsak beror på lägre behandlingsintäkter för rejektmaterial från Mälarenergi samt färre besök av företagskunder på återbruket.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för behandling och transport av rejektmaterial från Mälarenergi, inköp av biogas samt lägre kostnader för maskiner och fordon, främst drivmedel.

Personalkostnader är dock högre än budgeterat på grund av högre pensionskostnader.

Övriga externa kostnader är högre än budget vilket till största delen beror på ökade kostnader för konsulter och inhyrd personal samt förändrad redovisningsprincip för inköp av sopkärl, där inköpen redovisas som kostnad i resultaträkningen i stället för en investeringsutgift.

Avskrivningarna överstiger budget till följd av ökade investeringar i containrar vid återvinningsstationer och materialfickor vid avfallsanläggningarna för förpackningsinsamlingen.

Likvidationen av VafabMiljö AB har genererat en engångsintäkt under finansiella intäkter i förbundet på 7 mnkr.

För att hantera det underskott som uppstått i det kommunala uppdraget har medel från resultatfonden tagits i anspråk, motsvarande 0,5 mnkr.

2.2.1 Särredovisning kommunalt uppdrag

Uppdraget att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kapitlet miljöbalken (kommunalt uppdrag) särredovisas från affärsuppdraget.

Tabell 10: Resultat kommunalt uppdrag, mnkr *

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Taxor och avgifter	411,2	420,7	418,9	-1,8
Ersättning förpackningar		67,5	64,1	-3,4
Försäljningsintäkter	42,5	40,1	44,3	4,2
Övriga intäkter	2,8	1,7	9,5	7,8
Intäkter	456,5	530,0	536,8	6,8
Verksamhetskostnader	-256,1	-274,7	-273,6	1,1
Personalkostnader	-100,0	-132,6	-138,1	-5,5
Övriga externa kostnader	-55,7	-67,5	-77,0	-9,5
Kostnader	-411,8	-474,8	-488,7	-13,9
Resultat före avskrivningar	44,7	55,2	48,1	-7,1
Avskrivningar	-32,2	-31,7	-38,0	-6,3
Resultat efter avskrivningar	12,5	23,5	10,1	-13,4
Avsättning inaktiva deponier	-11,9	-12,6	-12,2	0,4
Resultat före finansiella poster	0,6	10,9	-2,1	-13,0
Finansiella intäkter**	0,2	0,1	4,4	4,3
Finansiella kostnader	-1,7	-2,2	-2,8	-0,6
Resultat före justering resultatfond	-0,9	8,8	-0,5	-9,3
Justering resultatfond	0,9	-8,8	0,5	9,3
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

*Inkl interna poster

**Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 4,2 mnkr

Det kommunala uppdraget redovisar ett underskott på 0,5 mnkr före återföring av medel från resultatfonden. Efter justeringen hamnar resultatet för det kommunala uppdraget i balans. Resultatet före justering är 9,3 mnkr sämre än budgeterat.

Intäkterna överstiger budget, främst på grund av högre ersättning för försäljning av återvinningsmaterial.

Personalkostnader är högre än budget på grund av en förändrad kostnadsfördelning mellan affärsuppdraget och det kommunala uppdraget för återbruken samt högre pensionskostnader.

De främsta orsakerna till den negativa avvikelsen på övriga externa kostnader beror på ökade kostnader för konsulttjänster samt förändrad redovisningsprincip för inköp av sopkärl, där inköpen redovisas som kostnad i stället för en investeringsutgift.

2.2.2 Affärsuppdrag

Affärsuppdragets resultat är -0,8 mnkr, vilket är 10 mnkr lägre än budgeterat. Resultatet motsvarar en negativ vinstmarginal på -0,2 procent, vilket är långt ifrån målet om 5 procent.

I affärsuppdraget redovisas Biogas och Norsa energiåtervinning separat. Resterande verksamhet i affärsuppdraget benämns Marknad där bland annat försäljning av avfallslösningar till företag och arbete med avsättning av inkommande material och bränslen sker.

Tabell 11: Resultatsammanställning affärsuppdraget, mnkr*

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Marknad	17,8	7,3	2,3	-5,0
Biogas	3,3	14,7	11,9	-2,8
Norsa energiåtervinning	-12,9	-12,8	-15,0	-2,2
Totalt affärsuppdraget	8,2	9,2	-0,8	-10,0

*Inkl interna poster

Tabell 12: Driftredovisning Marknad, mnkr*

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Behandlingsintäkter	153,4	150,5	124,6	-25,9
Försäljningsintäkter	28,8	26,2	28,2	2,0
Transportintäkter	44,9	29,9	28,0	-1,9
Övriga intäkter	18,8	11,7	15,1	3,4
Intäkter	245,9	218,3	195,9	-22,4
Verksamhetskostnader	-98,2	-89,7	-81,4	8,3
Personalkostnader	-71,3	-64,2	-58,3	5,9
Övriga externa kostnader	-34,7	-32,0	-33,2	-1,2
Kostnader	-204,2	-185,9	-172,9	13,0
Resultat före avskrivningar	41,7	32,4	23,0	-9,4
Avskrivningar	-23,2	-24,0	-22,3	1,7
Resultat efter avskrivningar	18,5	8,4	0,7	-7,7
Finansiella poster**	-0,7	-1,1	1,6	2,7
Resultat	17,8	7,3	2,3	-5,0

*Inkl interna poster.

**Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 2,8 mnkr

Resultatet för Marknad är 2,3 mnkr, vilket är 5 mnkr lägre än budget.

Lägre intäkter än budget beror främst på uteblivna intäkter för behandling av rejecktmaterial från Mälarenergi samt färre besök av företagskunder på återbruken än budgeterat.

Den positiva avvikelsen för verksamhetskostnader beror till största delen på uteblivna kostnader för hantering av rejecktmaterial från Mälarenergi.

Lägre personalkostnader än budget beror till största delen av en förändrad kostnadsfördelning mellan affärsuppdraget och det kommunala uppdraget för återbruken.

Tabell 13: Driftredovisning Biogas, mnkr*

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Behandlingsintäkter	12,3	12,3	14,0	1,7
Försäljningsintäkter	139,9	143,3	145,6	2,3
Investerings- och biogasstöd	10,1	9,4	9,1	-0,3
Intäkter	162,3	165,0	168,7	3,7
Verksamhetskostnader	-110,8	-106,0	-105,5	0,5
Personalkostnader	-11,3	-10,7	-13,5	-2,8
Övriga externa kostnader	-6,3	-4,0	-9,3	-5,3
Kostnader	-128,4	-120,7	-128,3	-7,6
Resultat före avskrivningar	33,9	44,3	40,4	-3,9
Avskrivningar	-26,9	-25,8	-24,8	1,0
Resultat efter avskrivningar	7,0	18,5	15,6	-2,9
Finansiella poster	-3,7	-3,8	-3,7	0,1
Resultat	3,3	14,7	11,9	-2,8

*Inkl interna poster

Biogas redovisar ett resultat på 11,9 mnkr för helåret, vilket är 2,8 mnkr lägre än budget.

Den positiva intäktsavvikelsen beror dels på ökade försäljningsintäkter på grund av något högre försäljningspris än budgeterat. Det beror också på ökade mängder inkommande avfall från företag vilket lett till ökade behandlingsintäkter.

Kostnadsökningen beror främst på inhyrd personal för hantering av förpackat livsmedelsavfall samt kostnader för renovering av den gamla rötkammaren.

I december kom besked från Skatteverket att det går att ansöka om att få tillbaka redan inbetald koldioxidskatt från och med att skattebefrielsen togs bort i februari 2023. Nettoeffekten av återbetalning av skatt till Vafabmiljö och återbetalning från Vafabmiljö till biogaskunder blir att kostnaderna minskar med ca 3 mnkr för 2024.

Tabell 14: Driftredovisning Norsa energiåtervinning, mnkr*

	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Behandlingsintäkter	30,6	17,8	13,8	-4,0
Försäljningsintäkter	17,1	9,0	7,9	-1,1
Övriga intäkter	2,4			0,0
Intäkter	50,1	26,8	21,7	-5,1
Verksamhetskostnader	-32,3	-14,5	-11,0	3,5
Personalkostnader	-9,7	-7,3	-6,8	0,5
Övriga externa kostnader	-3,1	-2,0	-3,7	-1,7
Kostnader	-45,1	-23,8	-21,5	2,3
Resultat före avskrivningar	5,0	3,0	0,2	-2,8
Avskrivningar (inkl nedskrivning)	-17,3	-15,5	-15,1	0,4
Resultat efter avskrivningar	-12,3	-12,5	-14,9	-2,4
Finansiella poster	-0,6	-0,3	-0,1	0,2
Resultat	-12,9	-12,8	-15,0	-2,2

*Inkl interna poster

Norsa energiåtervinning har ett resultat på -15 mnkr, vilket är 2,2 mnkr lägre än budget.

Försämringen beror främst på lägre behandlingsintäkter från hushållens restavfall på grund av mindre volymer än förväntat. Dessutom har högre kostnader för inhyrd personal tillkommit, då en stor del av den ordinarie personalen fick nya arbeten innan nedläggningen.

2.3 Redovisning av investeringar

Investeringsbudgeten för 2024 uppgick till 139 mnkr, medan utfallet blev 114 mnkr, vilket innebär en avvikelse på 25 mnkr.

De affärsmässiga investeringarna omfattar främst en ny deponicell, planerad för byggnation under 2025. Under 2024 påbörjades även inköp av fordon för insamling i egen regi i Öst och Väst, vilket fortsätter under 2025. Investeringar inom projektet Närsorterat inkluderade övertagande av containrar vid återvinningsstationer samt materialfickor vid avfallsanläggningarna till en kostnad av totalt 10 mnkr. För återbruken genomfördes investeringar om 6 mnkr, huvudsakligen för renoveringar, och ett nytt återbruk i Hallstahammar har påbörjats.

Reinvesteringar uppgick till 29 mnkr, framför allt för nya maskiner och fordon. Övriga investeringar, om totalt 40 mnkr, inkluderade bland annat byte av vågar på avfallsanläggningarna, ett projekt som slutfördes under året till en kostnad av 16 mnkr. Därtill påbörjades ett projekt för en ny damm vid SBR-anläggningen för 13 mnkr, med planerad färdigställning under första tertialet 2025. Andra större projekt omfattade åtgärder för miljötillstånd på biogasanläggningen samt yttre renoveringar av driftkontoret och återvinnarhuset på Gryta.

Tabell 15: Investeringsredovisning, mnkr

Investeringsanledning	Typ av investering	Budget	Utfall	Avvikelse
Affärsmässig	Ex ny deponicell	28	4	24
Egen regi	Fordon		4	-4
Förpackningsinsamling	Kärl och fordon	6	10	-4
Återbruk		16	6	10
Reinvesteringar	Fordon	4	11	-7
	Kärl, containers och gasflak	7	5	2
	Markanläggningar	3	2	1
	Maskiner	9	10	-1
	Övrigt	1	1	0
Reinvestering totalt		24	29	-5
Övriga investeringar	Byggnader	15	9	6
	Markanläggningar	9	23	-14
	Processanläggningar	13	3	10
	Övrigt	8	5	3
Övriga investeringar totalt		45	40	5
Summa investeringar		119	93	26
Sluttäckning gamla deponier		20	21	-1
Summa betalningsutfall		139	114	25

3 Resultaträkning

Samtliga belopp redovisas i tkr. Avrundningsdifferenser från bokslutsprogrammet kan göra att summeringar avviker med 1.

	Not	2024-12-31	2023-12-31
Verksamhetens intäkter	2	888 507	856 743
Verksamhetens kostnader	3	-766 081	-738 345
Avskrivningar	4	-108 915	-90 741
Nedskrivning Norsa energiåtervinning		-13 753	-13 027
Verksamhetens nettokostnader		-243	14 631
Finansiella intäkter	5	7 329	304
Finansiella kostnader	6	-7 911	-6 750
Årets resultat		-824	8 184

4 Balansräkning

TILLGÅNGAR

	Not	2024-12-31	2023-12-31
Anläggningstillgångar	7		
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>		4 407	4 935
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		308 113	329 415
Maskiner och inventarier		311 889	338 279
Övriga materiella anläggningstillgångar		45 979	27 351
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	8		
Övriga finansiella anläggningstillgångar		678	0
Andelar i koncernföretag		0	57 358
Summa anläggningstillgångar		671 065	757 338
<i>Omsättningstillgångar</i>			
<i>Förråd och lager</i>		17 060	14 018
<i>Fordringar</i>	9	220 039	163 123
<i>Kassa och bank</i>		125 521	114 509
Summa omsättningstillgångar		362 620	291 650
SUMMA TILLGÅNGAR		1 033 685	1 048 988

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	Not	2024-12-31	2023-12-31
Eget kapital	10		
<i>Eget kapital vid årets början</i>		93 535	83 351
<i>Årets resultat</i>		-824	8 184
Eget kapital vid årets slut		92 711	93 535
Avsättningar			
<i>Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser</i>	11	59 542	48 518
<i>Andra avsättningar</i>	12	261 313	253 390
Skulder			
<i>Långfristiga skulder</i>	13	364 261	399 218
<i>Kortfristiga skulder</i>	14	255 857	254 327
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 033 685	1 048 988

5 Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten	Not	2024-12-31	2023-12-31
Rörelseresultat före finansiella poster		-243	14 631
Justeringar som inte ingår i kassaflödet	15	137 035	216 753
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		136 793	231 048
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager		-3 042	-3 967
Förändring av kortfristiga fordringar		-56 916	1 174
Förändring av kortfristiga skulder		1 530	15 865
Kassaflöde från den löpande verksamheten		78 365	244 120
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-508	-5 672
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-92 872	-194 379
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2 077	2 651
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-10 592	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		67 273	4 821
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-34 622	-192 579
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån/amorteringar		-32 729	-39 740
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-32 729	-39 740
Årets kassaflöde		11 013	11 801
Likvida medel vid årets början		114 507	102 706
Likvida medel vid årets slut		125 521	114 507

6 Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Lagstiftning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkning

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning redovisas efter avdrag för moms och rabatter. Förbundet följer RKR R2 vid redovisning av investeringsbidrag. Denna princip innebär att bidraget bokförs som en långfristig skuld i balansräkningen för att sedan intäktsföras i samma takt som avskrivningen för den tillgång stödet avser. Skatt för avfall som läggs på den aktiva deponin belastar resultatet månatligen. Periodisering av intäkter och kostnader hänförliga till perioden har gjorts enligt god redovisningssed. Tid som aktiveras i investeringsprojekt bokförs som en intäkt.

Köp av tjänster internt består huvudsakligen av transporttjänster samt behandling av avfall och prissätts enligt marknadspris.

Det uppdrag att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kap miljöbalken (kommunala uppdraget) särredovisas från affärsuppdraget. I affärsuppdraget ingår tjänster som kommunalförbundet utför åt medlemskommunerna samt den affärsverksamhet som bedrivs på den konkurrensutsatta marknaden. Intäkter och kostnader som direkt kan härledas till det kommunala uppdraget respektive affärsuppdraget tilldelas direkt till respektive uppdrag. Intäkter och kostnader som inte direkt kan härledas till respektive uppdrag fördelas med hjälp av fördelningsnycklar baserade på i första hand andel mängd hushållsavfall/verksamhetsavfall eller uppskattad tidsåtgång för respektive uppdrag.

Balansräkning

Överordnad princip för värdering av tillgångar och skulder är försiktighetsprincipen, som innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Periodiseringar av inkomst och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Immateriella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet av den tekniskt färdigställda och användbara funktionen enligt RKR R3. Materiella anläggningstillgångar aktiveras till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar som beräknas utifrån förväntad nyttjandeperiod. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för ett prisbasbelopp. Inga räntor aktiveras. Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet. Fordringar har efter en åldersmässig prövning upptagits till det belopp de förväntas inflyta.

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningen påbörjas senast tertiåret efter driftstart eller efter slutbesiktning. Förbundet efterlever komponentavskrivning enligt RKR R4 för tillgångar med olika nyttjandeperiod. Förbundet använder i speciella fall annan avskrivningsmetod när den bättre återspeglar tillgångens förbrukning. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt. Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år

eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 tkr. Tid som läggs på investeringsprojekt aktiveras om det är i större omfattning. För aktiva deponier används en produktionsberoende avskrivningsmetod, dvs avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella tillgångar	3–8 år
Mark	-
Markanläggningar	3–40 år
Byggnader	15–30 år
Tekniska anläggningar	5–15 år
Maskiner, fordon och inventarier	3–15 år

De leasingavtal som avser fordon klassas som finansiell leasing. Avtal med en löptid på mer än 36 månader hanteras enligt rekommendation i RKR R5.

Pensionsförpliktelser för förbundets anställda redovisas som en pensionsavsättning och avviker från RKR R10 där pensioner intjänade före 1998 skall redovisas som ansvarsförbindelse. Ingen av de förtroendevalda har uppdrag på en betydande del av en heltid och har därmed inte rätt till pension enligt ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda”. Förbundet har valt, i likhet med tidigare år, att redovisa samtliga pensionsåtaganden under avsättningar i balansräkningen och inte under ansvars-förbindelser.

Samtliga belopp redovisar i Tkr. Avrundningsdifferenser från bokslutsprogrammet kan göra att summeringar avviker med 1 från balans och resultaträkning.

Not 2 Verksamhetens intäkter

	2024	2023
Taxor och avgifter	482 927	411 057
Upplösning av ackumulerat överuttag	10 242	-7 728
<i>Försäljningsintäkter:</i>		
- fordonsgas	139 820	135 778
- fjärrvärme	10 089	18 812
- återvinningsmaterial och bränslen	68 267	67 360
<i>Behandlingsintäkter:</i>		
- schakt- och deponimassor	43 146	56 431
- bränsle	22 978	45 178
- övriga behandlingsintäkter	65 855	59 662
Transportintäkter	19 681	36 209
Hyror och arrenden	6 689	6 712
Försäljning av tjänster	4 158	6 773
Realisationsvinst	2 268	1 940
Övriga intäkter	4 521	4 662
Bidrag från staten	7 402	12 955
Justering gemensam resultatfond	462	943
	888 505	856 744

Not 3 Verksamhetens kostnader

	2024	2023
Löner och sociala avgifter	-189 534	-177 416
Pensionskostnader	-27 194	-15 047
Transporttjänster	-145 635	-126 796
El, värme och vatten	-14 112	-18 305
Drivmedel	-9 896	-15 845
Inköp av gas	-42 266	-52 475
Extern avfallsbehandling	-77 201	-71 008
Övriga verksamhetskostnader	-137 173	-161 789
Övriga tjänster	-62 564	-51 209
Övriga externa kostnader	-60 506	-48 454
	-766 081	-738 344

Not 4 Avskrivningar

	2024	2023
Avskrivning byggnader och anläggningar	-45 019	-24 681
Avskrivning maskiner och inventarier	-76 612	-78 350
Avskrivning på immateriella anläggningar	-1 037	-737
	-122 668	-103 768

Not 5 Finansiella intäkter

	2024	2023
Ränteintäkter	333	304
Extraordinär intäkt från likvidation VafabMiljö AB	6 996	0
	7 329	304

Not 6 Finansiella kostnader

	2024	2023
Räntekostnader	-4 023	-2 891
Bankgarantier, ränteavgift på revers	-3 676	-3 816
Övriga finansiella kostnader	-211	-43
	-7 910	-6 750

Not 7 Anläggningstillgångar

	Immateriella anläggningar	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella anläggningar	Finansiella anläggningar	Totalt
Ingående anskaffningsvärden	5 672	530 955	746 965	27 351	57 358	1 368 301
Årets förändring						
- Årets aktiverade utgifter	508	23 813	45 263	23 796	10 592	103 973
- Försäljningar och utrangeringar	0	-1 006	-11 373	0	-67 273	-79 652
- Omklassificeringar	0	0	5 168	-5 168	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärden	6 181	553 762	786 023	45 979	678	1 392 623
Ingående avskrivningar	-737	-201 540	-408 686	0	0	-610 963
- Försäljningar och utrangeringar		910	11 164			12 074
- Omklassificeringar						0
- Årets avskrivningar, inkl nedskrivning Norska energiåtervinning 13 mnkr	-1 037	-45 019	-76 612	0	0	-122 668
Utgående ack. avskrivningar	-1 774	-245 649	-474 134	0	0	-721 557
Utgående restvärde enligt plan	4 407	308 113	311 889	45 979	678	671 065
Totalt koncernen						671 065

Not 8 Finansiella anläggningstillgångar

	2024-12-31	2023-12-31
Värde på aktier i dotterbolag	0	57 358
Utsläppsrätter	678	0
	678	57 358

Not 9 Fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Kundfordringar	71 777	98 938
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	78 544	51 601
Övriga kortfristiga fordringar	69 717	12 584
	220 038	163 123

Not 10 Eget kapital

	2024-12-31	2023-12-31
Övrigt eget kapital	93 535	85 351
Årets resultat	-824	8 184
	92 711	93 535

Not 11 Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående pensionsavsättning	48 518	42 758
Årets avsättning	11 024	5 760
<i>Utgående pensionsavsättning</i>	<i>59 542</i>	<i>48 518</i>

Pensionsförpliktelse

Total pensionsförpliktelse	59 542	48 518
Avsättning	52 234	41 359
Ansvarsförbindelse	7 308	7 159

Not 12 Andra avsättningar

	2024-12-31	2023-12-31
Avsatt för återställande av inaktiva deponier*	183 688	206 103
Avsatt för återställande av aktiv deponi**	32 502	27 653
Över/underutnyttjande av sluttäckningskostnader	9 391	19 633
Avsättning för CO2-skatt	35 732	0
	261 313	253 389

* Under 2017 och 2023 har förbundet gjort tilläggsavsättningar med 110 mnkr respektive 107 mnkr för de inaktiva deponierna för att i enlighet med RKR R9 trygga säkerhet om att avsatta medel finns för sluttäckning samt drift och skötsel i 30 år efter färdigställd sluttäckning.

** Återställningsplanen för de aktiva deponierna är nuvärdesberäknad och uppdateras årligen, då uppskattas hur många år som återstår till respektive deponi är praktiskt full. Avsättningen kommer att reduceras i takt med att återställande och efterbehandling utförs.

Not 13 Långfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
<i>Räntebärande skulder:</i>		
Koncernkonto Swedbank	268 834	300 271
Skuld till medlemskommuner	64 200	64 200
Finansiell leasing ¹	1 882	2 228
<i>Icke räntebärande skulder:</i>		
Övriga långfristiga skulder**	29 346	32 520
	364 262	399 219

	2020	2021	2022	2023	2024
Genomsnittlig låneränta	1,6	1,4	1,4	1,8	1,2

Koncernkontot i Swedbank avser checkräkningskrediten med Västerås Stad som motpart och kreditgivare. Skuld till medlemskommunerna avser köp av aktier i VafabMiljö AB.

*Förutbetalda investeringsbidrag	2024	2023
Skuld Naturvårdsverket	0	0
Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde*	41 594	41 385
Nya investeringsbidrag under året	0	0
Resultatförda investeringsbidrag	0	0
Ackumulerad upplösning av investeringsbidrag	-12 248	-8 865
Summa förutbetalda investeringsbidrag	29 346	32 520

**saldot avser Övriga långfristiga skulder

Finansiell leasing (bilar) ¹		
	2024-12-31	2023-12-31
Ingående leasingskuld	2 228	2 564
Årets upptagna leasing	0	0
Årets amortering	-346	-336
Utgående leasingskuld	1 882	2 228
Förfaller inom ett år	0	527
Förfaller senare än ett år, men inom fem år	1882	1701
Förfaller senare än fem år	0	0

Not 14 Kortfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder	169 273	149 072
Moms och punktskatter	-4 126	-3 058
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	7 156	6 878
Pensionskostnader och löneskatt	21 131	12 823
Semesterlöneskuld	12 438	13 261
Upplupen resultatfond	20 576	21 310
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29 410	54 040
	255 858	254 326

Not 15 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2024-12-31	2023-12-31
Avskrivningar	122 668	103 768
Räntor och liknande poster	-7 578	-6 446
Gjorda avsättningar	40 581	4 778
Ianspråktaga avsättningar	-21 633	114 653
Övriga justeringsposter	2 997	
	137 035	216 753

Not 16 Kostnader för räkenskapsrevision

	2024-12-31	2023-12-31
Ersättning till revisorer	30	60

Not 17 Byte av redovisningsprincip avseende inköp av sopkärl

Från och med räkenskapsåret 2024 har redovisningsprincipen för inköp av sopkärl ändrats. Tidigare redovisades inköp av sopkärl som en investeringsutgift. Från och med 2024 redovisas inköpen istället som driftkostnader under konto 6413 (Behållare/sopkärl), medan de kärl som ännu inte levererats till kunder redovisas som lagerförändring.

Ändringen har genomförts eftersom kostnaden per enskilt sopkärl är för låg för att motivera aktivering som en anläggningstillgång. De flesta inköp avser utbyte av befintliga kärl som löpande byts ut när de slits ut eller går sönder. Även vid nybyggnation är varje enskild installation för liten för att redovisas som en investering. Förändringen ger en mer ändamålsenlig redovisning av kostnaderna.

Att tillämpa förändringen retroaktivt har bedömts som omotiverat resurskrävande i förhållande till effekten av förändringen. Därför har ändringen införts från och med 2024 utan att jämförelsesiffror för tidigare år har räknats om. Effekten av förändringen innebär att kostnaderna i resultaträkningen ökar i den period inköpen sker, istället för att spridas ut över flera år genom avskrivningar.

Not 18 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	2024-12-31	2023-12-31
Ställda säkerheter	6 950	6 950

Datum: 2025-02-26
Ärende: Årsredovisning 2024
Dnr: 2025/104-VMKF
Handläggare: Fredrik Westberg

Direktionen VafabMiljö Kommunalförbund

Årsredovisning 2024

Ärendebeskrivning

Ekonomisk utveckling ur ett femårsperspektiv

Sedan 2020 har intäkterna för VafabMiljö Kommunalförbund ökat årligen, tack vare justerade renhållningstaxor och nya insamlingsansvar. Den betydande intäktsökningen under 2021 och 2022 beror på mottagning av schaktmassor och högre ersättning för återvinningsmaterial.

Personalkostnaderna har stigit på grund av löneökningar och fler anställda. Verksamhetskostnaderna har ökat på grund av högre priser på drivmedel och el. Investeringsnivån varierar under åren, med den största investeringen på 160 miljoner kronor för biogasanläggningen under 2019-2021. Soliditeten har ökat med fyra procentenheter sedan 2020 tack vare goda resultat i affärsuppdraget.

Avvikelse mot budget 2024

VafabMiljö Kommunalförbunds resultat per sista december 2024 är -0,8 miljoner kronor.

Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre företagskunder på återbruken än budgeterat.

Verksamhetskostnaderna är lägre än budgeterat, vilket beror på lägre kostnader för behandling, transporter och drivmedel. Personalkostnaderna är högre än budgeterat på grund av ökade pensionskostnader. Övriga externa kostnader är högre än budgeterat på grund av ökade konsultkostnader och inhyrd personal samt en förändrad redovisningsprincip för inköp av sopkärl. Avskrivningarna överstiger budget på grund av ökade investeringar i containrar och materialfickor vid avfallsanläggningarna för förpackningsinsamlingen. Likvidationen av Vafabmiljö AB har genererat en engångsintäkt på 7 miljoner kronor.

Resultatet för det kommunala uppdraget är i balans, och soliditeten är oförändrad från föregående år. Utmaningar kvarstår inom affärsuppdraget och dess effektivitet, vilket understryker behovet av ytterligare åtgärder för att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Förslag till beslut

Direktionen för VafabMiljö Kommunalförbund föreslås att godkänna årsredovisningen för 2024.

Bilagor

Årsredovisning 2024

Delges

Medlemskommunerna

Revisorerna i Vafabmiljö Kommunalförbund

Organisationsnummer 222000-3126

Till Fullmäktige i
Arboga, Enköpings, Fagersta,
Hallstahammars, Heby, Kungsörs, Köpings,
Norbergs, Sala, Skinnskattebergs,
Surahammars och Västerås kommuner

Revisorernas redogörelse för år 2024

Revisorernas granskningsuppdrag utgår från kommunallagen och god revisionssed. Av kommunallagen framgår att revisorerna skall granska all verksamhet och därvid bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Under året har granskning skett av förbundets styrning och uppföljning, bokslut och årsredovisning samt delårsrapport för 2024.

Granskning av delårsrapport 2024 (Bilaga 2)

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om det prognostiserade resultatet är förenligt med de mål som förbundsdirektionen fastställt.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Granskningen av delårsrapporten visar att resultatet i delårsrapporten är förenligt med de finansiella mål direktionen beslutat om. Dock noteras att avrapporteringen av mål i delårsrapporten saknar tillräcklig tydlighet, struktur samt helhet och som en följd av detta är det inte möjligt för oss att bedöma om det prognostiserade resultatet är förenligt med de verksamhetsmål som direktionen beslutat om.

Resultatet i delårsrapporten visar att balanskravet kommer att uppfyllas för helåret. Det prognostiserade balanskravsresultatet efter avsättning till resultatutjämningsfond uppgår till 0,8 mnkr.

Granskning av årsbokslut per 2024-12-31 (Bilaga 3)

Granskningen av årsbokslutet har genomförts av KPMG vars uppdrag har varit att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunalförbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

Grundat på den översiktliga granskning av årsredovisningen som genomförts har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt/ delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

Utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen görs bedömningen att det lagstadgade balanskravet har uppfyllts.

Intern kontroll

Förbundet har för 2024 beslutat om en internkontrollplan. En återsrapportering av genomförda kontroller har lämnats till direktionen.

Träffar med förvaltningen

Revisionsarbetet har förutom ovanstående redovisade granskningar även omfattat kontakter med förbundsledningen.

Övrigt

Vår revision har även omfattat att löpande granska och ta del av protokoll, samt genom information hålla oss underrättade om förbundets verksamhet.

Datum som framgår av digital signatur

Tony Forsberg

Barbara Conte

Deltagare

VAFAB MILJÖ Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-15 13:16:26 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: TONY FORSBERG

Tony Forsberg

Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-15 12:54:03 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: BARBARA CONTE

Barbara Conte

Revisor

Leveranskanal: E-post

VMKF § 16

Diarienummer 2025/104-VMKF

Årsredovisning 2024

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att godkänna årsredovisningen för 2024 med tillägget att i tjänsteskrivelsens ärendebeskrivning komplettera meningen ”Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre företagskunder på återbruken än budgeterat.” med ”besök av” så att meningen lyder ”Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre besök av företagskunder på återbruken än budgeterat.”

Ärendebeskrivning

Ekonomisk utveckling ur ett femårsperspektiv

Sedan 2020 har intäkterna för Vafabmiljö kommunalförbund ökat årligen, tack vare justerade renhållningstaxor och nya insamlingsansvar. Den betydande intäktsökningen under 2021 och 2022 beror på mottagning av schaktmassor och högre ersättning för återvinningsmaterial.

Personalkostnaderna har stigit på grund av löneökningar och fler anställda. Verksamhetskostnaderna har ökat på grund av högre priser på drivmedel och el. Investeringsnivån varierar under åren, med den största investeringen på 160 miljoner kronor för biogasanläggningen under 2019-2021. Soliditeten har ökat med fyra procentenheter sedan 2020 tack vare goda resultat i affärsuppdraget.

Avvikelse mot budget 2024

Vafabmiljö kommunalförbunds resultat per sista december 2024 är -0,8 miljoner kronor.

Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre besök av företagskunder på återbruken än budgeterat.

Verksamhetskostnaderna är lägre än budgeterat, vilket beror på lägre kostnader för behandling, transporter och drivmedel. Personalkostnaderna är högre än budgeterat på grund av ökade pensionskostnader. Övriga externa kostnader är högre än budgeterat på grund av ökade konsultkostnader och inhyrd personal samt en förändrad redovisningsprincip för inköp av sopkärl. Avskrivningarna överstiger budget på grund av ökade investeringar i containrar och materialfickor vid avfallsanläggningarna för förpackningsinsamlingen. Likvidationen av Vafabmiljö AB har genererat en engångsintäkt på 7 miljoner kronor.

Resultatet för det kommunala uppdraget är i balans, och soliditeten är oförändrad från föregående år. Utmaningar kvarstår inom affärsuppdraget och dess effektivitet, vilket understryker behovet av ytterligare åtgärder för att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Justerares signaturer

Utdragsbestyrkande

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med tillägget att i tjänsteskrivelsens ärendebeskrivning komplettera meningen ”Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre företagskunder på återbruken än budgeterat.” med ”besök av” så att meningen lyder ”Intäkterna är 20,5 miljoner kronor lägre än budget, främst på grund av lägre behandlingsintäkter och färre besök av företagskunder på återbruken än budgeterat.”

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-02-26

Årsredovisning 2024

Kopia till

Medlemskommunerna

Justerares signaturer	Utdragsbestyrkande
-----------------------	--------------------

Granskning av bokslut och årsredovisning

2024-12-31

Rapport

VafabMiljö kommunalförbund

KPMG AB

2025-04-15

Antal sidor 7

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Rekommendationer	1
2	Bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfrågor	2
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	5
3.1.1	Bedömning	5
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.2.1	Bedömning	6
3.3	Balanskravsresultat	6
3.3.1	Bedömning	6
3.4	Övriga iakttagelser	6
3.4.1	Bedömning	7

1 Sammanfattning

Vi har av VafabMiljö kommunalförbunds revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunalförbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Vi har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt/ delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2024.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

1.4 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi direktionen att:

- Se över rutinerna för att attestera manuella bokföringsorders samt attestordningen.
- Se till att uppställningen i årsredovisningen överstämmer med RKR R15 Förvaltningsberättelse.

2 Bakgrund

Vi har av VafabMiljö kommunalförbunds revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2024. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från den tjänsteperson som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunalförbundets årsredovisning som avgetts av direktionen den 2025-03-13.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper enligt 12 kap 2 § LKBR.

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar och en förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR. Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Kommunalförbundet gör i årsredovisningen avsteg från lag och god sed avseende följande:

- Redovisning av pensioner görs inte enligt RKR R10. Pension intjänad före 1998 redovisas som en avsättning istället för ansvarsförbindelse.

Vidare har det i samband med granskningen även noterats följande, ej väsentliga, avvikelser.

- Fel placering av drift och investeringsredovisning. Denna ska placeras sist i årsredovisningen enligt RKR R15 Förvaltningsberättelse.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Direktionen i VafabMiljö kommunalförbund har fastställt ett finansiellt mål och tre verksamhetsmål. Se vidare direktionens måluppföljning på sidorna 12-15 i kommunalförbundets årsredovisning.

VafabMiljö Kommunalförbund har i årsredovisningen följt upp verksamheten utifrån fyra målområden – Attraktiv arbetsplats, Nöjda kunder, Ökad cirkularitet och God ekonomi. Respektive målområde har totalt tio fokusområden. För att följa upp fokusområdena har nyckeltal tagits fram med målnivå och utfall.

Målområdet Attraktiv arbetsplats anses vara uppfyllt och övriga delvis uppfyllda.

Kommunalförbundets sammantagna bedömning är att de har en god ekonomisk hushållning men att det krävs insatser inom områdena cirkularitet, ekonomi och kunder för att öka måluppfyllelsen.

3.2.1 Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt/delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget.

Inga rekommendationer föranleds av den genomförda granskningen.

3.3 Balanskravsresultat

Ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls och uppgår till 4,6 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

3.4 Övriga iakttagelser

Vi har i vår granskning även noterat följande:

- Det saknas en rutin för att attestera manuella bokföringsorders.
- I årets pensionskostnader ingår en kostnad på 3,9 mnkr som avser 2023 då den av misstag inte togs upp i bokslutet föregående år.
- Pensionskostnader på 4,3 mnkr har enligt underlag från KPA felklassificerats i årsredovisningen som verksamhetskostnader istället för finansiella kostnader.

- I december kom besked från Skatteverket om skattebefrielse avseende koldioxidskatt. Det blev då möjligt att ansöka om att återfå inbetald koldioxidskatt från februari 2023. Återbetalning för egen förbrukning uppgår till 3,2 mnkr och har påverkat resultatet positivt. Återbetalning till kunder har redovisats som en avsättning med 35,7 mnkr. Av detta belopp borde 30,4 mnkr bokats som en kortfristig skuld och blir härmed ett klassificeringsfel i årsredovisningen.

3.4.1 Bedömning

- Vi rekommenderar direktionen att se över rutinerna för att attestera manuella bokföringsorders samt attestordningen.

Datum som ovan

KPMG AB

Susann Eriksson

Auktoriserad revisor

Det sakkunniga bitrådets yttrande

Till revisorerna i Vafabmiljö Kommunalförbund (org.nr 222000-3129)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vafabmiljö Kommunalförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2024-01-01–2024-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunalförbundets förtroendevalda revisorer 2024-03-14.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Vafabmiljö Kommunalförbund för år 2024-01-01–2024-12-31. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet Det sakkunniga bitrådets ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunalförbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1-16. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller

några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga bitrådets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning,

kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

— utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga bitrådets granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" och "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Västerås enligt digital signering

KPMG AB

Susann Eriksson

Auktoriserad revisor/sakkunnigt biträde